Kortárs építészettörténet V. 100 éves a Bauhaus

Kortárs építészettörténet V.
100 éves a Bauhaus

Győr, 2019. október 25.

konferenciakötet, e-könyv

ISBN 978-615-00-8383-4
DOI 10.46599/bauhaus.2020

A konferenciát szervezte:
Széchenyi István Egyetem
Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Kar
Építészettörténeti és Városépítési Tanszék
<https://eptorivaros.sze.hu/>

A konferencia társszervezője és a kötet kiadója:
Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara
<http://gyms.epiteszkamara.hu/>

A konferencia együttműködő partnere:
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
<http://www.icomos.hu/>

A kötetet szerkesztette:
Veöreös András PhD és Horváth Tamás PhD

A borítón Koppány Attila festőművész, professor emeritus
Elmozdulás című akril, vászon képének részlete látható.

A kötet a „Nemzetköziesítés, oktatói, kutatói és hallgatói utánpótlás
megteremtése, a tudás és technológiai transzfer fejlesztése, mint
az intelligens szakosodás eszközei a Széchenyi István Egyetemen”
című, EFOP-3.6.1-16-2016-00017 számú projekt támogatásával készült.

Tartalom

<i>Veöreös András PhD</i>	6
Kortárs építészettörténet V. – 100 éves a Bauhaus – Beszámoló	
<i>Esther Bánki, Veöreös András</i>	9
Ein mutiger Weg in schwierigen Zeiten – Das Leben der Bauhäuslerin Zsuzsanna Bánki Egy bátor út a nehéz időkben – Bánki Zsuzsanna 'Bauhäuslerin' élete	
<i>Sebestyén Ágnes Anna</i>	23
Miért nem stílus a Bauhaus?	
<i>Varga Piroska DLA</i>	41
BauHaus QR kártya – Ma mi inspirál a Bauhausban?	
<i>M. Fábíán Edit</i>	53
Fehér vagy színes? A Bauhaus színhasználata	
<i>Hartmann Gergely</i>	68
Korszakváltó épületek – A modern építészet kezdete és kibontakozása Győrött	
<i>Tárkányi Sándor DLA</i>	88
Sopron két világháború közötti építészetének egyik legkiválóbb alkotója: Füredi Oszkár	
<i>Wettstein Domonkos PhD</i>	111
Modernizáció és modern építészet a két világháború közötti rekreációs célú építkezésekben	
<i>Karácsony Rita, Vukoszávlyev Zorán PhD</i>	129
A magyar építészetoktatás reformja a II. világháború után – A modernista szemlélet látszólagos háttérbe kerülése	
<i>Kuslits Tibor</i>	145
A Bauhaus ködbevesző oldala – Egy jubileumi kirándulás hordalékai	
<i>Salacz Ádám, Vadász Balázs</i>	169
Bauhaus pavilon	

Veöreös András PhD¹

DOI 10.46599/bauhaus.2020.01

Kortárs építészettörténet V. 100 éves a Bauhaus

BESZÁMOLÓ

2019. október 25-én, pénteken, a győri Széchenyi István Egyetem E épületének VIP termében került sor az immár rendszeresnek tekinthető, és ezúttal nemzetközi-vé vált Kortárs építészettörténet konferenciasorozat ötödik rendezvényére. A témát ezúttal a megalapításának századik évfordulóját ünneplő Bauhaus, illetve hozzá kapcsolódóan a régió korai modern építészetének elemzése szolgáltatta, a konferencia címe 100 éves a Bauhaus volt. A konferencia szervezői a Széchenyi István Egyetem Építészettörténeti és Városépítési Tanszéke, a Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság voltak.

A program a konferenciát rendező három szervezet képviselőinek köszöntésével indult. Először házigazdaként dr. Horváth Balázs a Széchenyi István Egyetem Építész- Építő- és Közlekedésmérnöki Kar dékánja köszöntötte a jelenlevőket. A Bauhaus jelentőségét és aktualitását mutatja, hogy közlekedésmérnöként is nagy érdeklődést tanúsított iránta, és a téma széleskörű ismeretéről tett tanúbizonyságot. A következő üdvözlőtet Tutervai Mátyás a Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara elnöke mondta, aki gyakorló építészként hangsúlyozta a Bauhaus jelentőségét és maig tartó hatását az építészetre. Harmadikként Klaniczay Péter építész, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság alelnöke a magyarországi műemlékvédelem aktuális problémáiból kiindulva hívta fel a figyelmet a Bauhaus-időszakhoz köthető épületek védelmének szükségességére és nehézségeire.

Az első blokk levezető elnöke az egyetem képviselőjében dr. Horváth Balázs volt.

Az előadások sorát a Hollandiából érkezett, magyar származású Esther Bánki művészettörténész, múzeumigazgató tartotta német nyelven. Az előadás címe: Ein mutiger Weg in schwierigen Zeiten - Das Leben der Bauhäuslerin Zsuzsanna Bánki (Egy bátor út a nehéz időkben – Bánki Zsuzsanna 'Bauhäuslerin' élete) volt. A győri születésű, zsidó származású Bánki Zsuzsanna az előadó édesapjának testvére volt,

1 okl. építészmérnök, műemlék felügyelő, tanszékvezető egyetemi docens,
SZE Építészettörténeti és Városépítési Tanszék, andras.veoreos@gmail.com

és huszonévesen a dessau Bauhausban tanult, ahonnan politikai okok miatt kellett távoznia. Végül származása miatt édesanyjával együtt az auschwitz koncentrációs táborban lelte halálát. Életének feldolgozása a fennmaradt levelezése és családi fényképek alapján vált lehetségessé.

A következő előadó Sebestyén Ágnes Anna művészettörténész a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ munkatársa, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem PhD hallgatója volt. Miért nem stílus a Bauhaus? című előadásában tisztázta a köznyelvben Bauhaus-stílusnak nevezett építészeti irányzat, valamint a valódi Bauhaus fogalmát és viszonyát.

Enteriőrök a korai modern építészetben címmel Varga Piroska DLA építész, a Széchenyi István Egyetem adjunktusa a Dessau-i iskolából és a Haus am Horn kísérleti lakóházból kiindulva a frankfurti konyhán és a budapesti Atrium mozin keresztül néhány fővárosi lépcsőházig vonultatta fel a Bauhaus és a korai modern építészet belsőépítészeti kelléktárát.

A kávészünet után Fodróczy József DLA, a megyei kamara alelnöke elnökletével került sor a második előadásblokkra.

Az első előadást M. Fábián Edit építész, a Pécsi Tudományegyetem PhD hallgatója Fehér vagy színes? – A Bauhaus színhasználata címmel mutatta be. Előadásában kitért a kutatás nehézségeire: mivel a korabeli fényképek legnagyobb részt fekete-fehérek, ezért nem nyújtanak kellő információt a színekkel kapcsolatban, melyek ilyen módon csupán a fellelhető rajzi dokumentációk és a meglevő épületek vizsgálatával rekonstruálhatók.

A következő három előadás a régió korai modern építészetének emlékeit ismertette. Hartmann Gergely építész, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem PhD hallgatója A modern építészet kezdete és kibontakozása Győrött címmel, Tárkányi Sándor DLA építész, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal műemléki szakügyintézője Sopron építésze a két világháború között címmel ismertette a megye két nagyvárosának legfontosabb, részben már elpusztult vagy átépített, részben pedig mai napig meglevő emlékeit. Wettstein Domonkos PhD építész, a BME Urbanisztika Tanszékének munkatársa Rekreáció és a vidék tematizálása a két világháború között címmel a Balatoni régió mint üdülőtérület sajátosságait tárta a közönség elé. A terület különlegessége, hogy az építészet alakulása a két világháború közötti időszakban nem csupán helyi szerves fejlődés eredménye, hanem azt nagyobb részt a betelepülő, urbánus értelmiségi réteg alakította a saját városi gondolkodása szerint.

Az ebédszünet utáni, már a Bauhaus közvetlen korszakán túlmutató időszakot is érintő, harmadik előadásblokk koordinálásának feladata Klaniczay Péterre hárult.

Az első előadást Ritoók Pál, a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ művészettörténésze tartotta Közlekedési épületek a két világháború között címmel. A prezentáció sorra vette a hajózás, a vasút, a közúti és a légi közlekedés legfontosabb épületeit.

A modernista szemlélet szerepe a magyar építészetoktatás reformjában a második világháború utáni évtizedben című előadásában Karácsony Rita művészettörténész, a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének PhD hallgatója a szocreál historizálását állította szembe a modern építészet letisztultságával, illetve elemezte a korábban, alapvetően modernista szellemben tanult építészek szerepét a folyamatban.

Modern, új modern, újra-modern, neo-modern építészetünk - a modern építészet hazai példái 1945 után című előadásában Vukoszávlyev Zorán PhD építész, a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék munkatársa a modern építészet máig tartó hatását mutatta be a második világháborútól napjainkig terjedő időszakból.

Kuslits Tibor építész, a Széchenyi István Egyetem munkatársa a programban szereplő (Modern épület, mint műemlék – A dessaui tanulmányút tapasztalatai) címtől eltérően A Bauhaus ködbevesző oldala - egy jubileumi kirándulás hordalékai címmel tartotta meg előadását, melyben a Bauhaus emberére hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta, hogy a – köztudattal ellentétben – a Bauhaus nem csupán színes kockákból áll, hanem rendkívül fontos része a szikár épületeket megtöltő emberi élet is.

A Kortárs építészettörténet konferenciák korábbi rendezvényeihez hasonlóan a 2019-es esemény is szakmailag színvonalas programot nyújtott, ezért a konferencia előadóinak tanulmányait nagy örömmel adjuk közre ebben a kötetben.